

ПРАВОВИЙ БЮЛЕТЕНЬ ДАНСЬКОЇ РАДИ: Випуск 50 Лютий-Березень 2020

1. Оновлений Огляд Заходів з Протидії Поширенню Коронавірусу

Контекст: 16 березня 2020 Данська Рада випустила спеціальний випуск [Правового бюлетеню](#), розглянувши заходи уряду щодо запобігання поширенню коронавірусу COVID-19, які можуть вплинути на гуманітарну діяльність в Україні та права постраждалого від конфлікту населення – зокрема щодо:

- Заборони на в'їзд в Україну для іноземців та осіб без громадянства;
- Обмеження міжнародних пасажирських перевезень;
- Обмеження руху через КПВВ у Донецькій і Луганській областях;
- Ініціатив щодо відстрочення проходження верифікації переселенців;
- Введення режиму підвищеної готовності у т.зв. «ДНР» і «ЛНР»;
- Закриття значної частини пропускних і контрольних пунктів;
- Запровадження загальнонаціональних та місцевих заходів карантину.

Станом на 31 березня 2020 року, кількість випадків інфікування COVID-19 [зросла](#) до 549 (з них 13 випадків - смертельні, а також 8 підтверджених випадків одужання). Після опублікування спеціального випуску Юридичного бюлетеня 16 березня, уряд вжив ряд додаткових заходів щодо стримування поширення коронавірусу, а саме:

- 16 березня 2020 року Кабінет Міністрів прийняв постанову [№ 215](#), що встановлює режим надзвичайної ситуації по всій Україні і посилює заходи запровадженого раніше карантину;
- 17 березня 2020 року Парламент ухвалив Закон України [№ 530](#) «Про запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби»;
- 25 березня 2020 року Кабінет Міністрів прийняв постанову [№ 239](#), продовживши дію загальнонаціонального карантину і запровадивши нові обмежувачі заходи;
- 30 березня 2020 року Парламент ухвалив Закон України [№ 540](#) щодо забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусу (станом на 31 березня 2020 року, остаточний текст не опублікований).

Зазначені правові акти передбачають наступні додаткові заходи:

- **Запровадження режиму надзвичайної ситуації:** режим надзвичайної *ситуації* не варто плутати з режимом надзвичайного *стану*. Режим надзвичайної ситуації передбачає лише спеціальний порядок взаємодії органів державної влади в умовах загрози епідемії. Цей режим не передбачає можливості обмеження конституційних прав. У той же час, в дійсності Уряд вже обмежує деякі із таких прав (зокрема, свободу переміщення), проте і не посиляється при цьому на режим надзвичайної ситуації.
- **Продовження дії карантину:** Загальнонаціональний карантин, первинно запроваджений з 12 березня до 3 квітня, продовжений до 24 квітня. Можливе і подальше продовження карантину, проте це потребуватиме окремого рішення Уряду.

Обмеження КПВВ і Свобода Переміщення

- **Обмеження руху через КПВВ:**
 - Починаючи з 22 березня 2020 року, КПВВ у Донецькій і Луганській областях закриті для перетину. Винятки передбачені для «випадків критичної необхідності» (розглядаються в індивідуальному порядку), а також для представників місій ООН, МКЧХ, ОБСЄ;
- **Обмеження переміщення із/до зони проведення ООС:** Починаючи з 28 березня 2020 року, переміщення із/до зони проведення Операції Об'єднаних Сил (ООС) обмежене. Зокрема:
 - Переміщення з Харківської, Запорізької та Дніпропетровської областей до зони проведення ООС допускається лише для осіб, які проживають у Луганській / Донецької області;
 - Особи, які проживають у Донецькій/Луганській області, не допускаються до переміщення на територію Харківської, Запорізької та Дніпропетровської областей;
 - Винятки передбачені для перевізників продуктів харчування, промислових товарів і товарів першої необхідності; осіб, які працюють у Луганській / Донецької області, але зареєстровані в інших областях; медичних працівників; працівників ЗМІ, акредитованих ООС; співробітників міжнародних і місцевих гуманітарних організацій. Крім цього, в індивідуальному порядку можливі виключення «за критичних обставин» або з «причин гуманітарного характеру».

Економічні Заходи

- **Обмеження підприємницької діяльності:** Забороняється діяльність підприємств, робота яких передбачає відвідування клієнтами – кафе, ресторанів, торгово-розважальних центрів, фітнес-залів, культурно-мистецьких закладів. Дозволяється діяльність:
 - Підприємств, які торгують продуктами харчування, паливом, засобами гігієни, медикаментами, ветеринарними товарами, насінням, пестицидами та агрохімікатами;
 - Підприємств, що надають послуги страхування, зв'язку, охорони здоров'я, ремонту техніки, а також банківські, ветеринарні і поштові послуги;
- **Заходи економічної підтримки:**
 - Відповідно до Закону № 530 от 17 березня 2020 року:
 - на період дії карантину та протягом 30 днів після його закінчення забороняються нарахування та стягнення неустойки чи пені за несвоєчасну оплату житлово-комунальних послуг. Також забороняється зупиняти надання таких послуг;
 - запровадження карантину включено до переліку підстав для видачі торгово-промисловою палатою на індивідуальній основі довідки про наявність форс-мажорних обставин (що може звільнити особу від виконання контрактних зобов'язань).
 - Відповідно до Закону № 533, на період від 1 березня 2020 року по 30 квітня 2020 року:
 - не нараховуються і не підлягають оплаті податок на нерухомість і плата за землю;
 - Фізичні особи-підприємці та члени фермерських господарств звільняються від сплати ЄСВ (за себе);

- **Обмеження руху транспорту:** заборонені регулярні і нерегулярні пасажирські перевезення, у т.ч. приміським і міжміським транспортом; обмежено рух громадського транспорту в населених пунктах. При цьому, дозволяється переміщення легковими автомобілями.

- У разі прострочення сплати платежу за споживчим кредитом за аналізований період, позичальник звільняється від відповідальності за прострочення - оплати неустойки / пені (але не від самого платежу).

Гарантії для Переселенців

- Згідно з Законом [№ 530](#), прийнятого 17 березня 2020 року, на час дії карантину та протягом 30 днів після його закінчення забороняється:
 - скасовувати довідку реєстрації ВПО на підставі відсутності переселенця за заявленим місцем проживання;
 - здійснювати перевірку фактичного місця проживання переселенця з метою контролю проведення соціальних виплат;
 - Ощадбанку – зупиняти видаткові операції за рахунками переселенців на підставі непроходження ними фізичної ідентифікації.

Додаткові Заходи Відповідальності

- Стаття 44-3 КУпАП передбачає нову міру адміністративної відповідальності – накладення штрафу у розмірі від 17 тис. грн. до 34 тис. грн. за порушення правил карантину;
- Існуюча стаття 325 Кримінального кодексу України, яка встановлює відповідальність за порушення санітарних та інших норм, яке могло призвести до поширення інфекції, актуалізована до умов боротьби з коронавірусом. Крім цього, збільшено відповідні санкції: раніше максимальний розмір штрафу становив 1,700 грн., тепер же штраф призначатиметься від 17 тис. грн. до 51 тис. грн.; крім того, можливе і позбавлення волі строком від 5 до 8 років.

2. Тристороння Контактна Група Працює над Створенням Консультативної Ради за Учасності т.зв. «ДНР» і «ЛНР»

За [інформацією](#) ЗМІ, 11 березня 2020 року Тристороння контактна група (ТКГ) ¹ провела засідання за участю представників т.зв. «ДНР» і «ЛНР». За результатами засідання його учасники підписали протокол, погодивши:

- Подальші дії щодо обміну полоненими (51 особа з боку України і 40 - з боку «ЛНР» і «ДНР»);
- Дії щодо подальшого розведення сил і військової техніки;
- Наступний крок для одночасного відкриття КПВВ у населених пунктах Золоте і Щастя.

Однак, потенційно найбільш вагомими є положення протоколу щодо наміру підписати угоду про створення Консультативної ради – з метою «всеосяжного політичного врегулювання конфлікту» та на основі «домовленостей глав держав і урядів «Нормандського формату».

¹ ТКГ була сформована у червні 2014 року як орган комунікації між сторонами конфлікту на сході України у складі представників України, Росії та ОБСЄ. ТКГ стала платформою для формального підписання Мінських домовленостей. Окрім зазначених учасників, у роботах сесій ТКГ беруть участь і «представники «ЛНР» та «ДНР» - проте, при цьому вони не мають статусу учасника ТКГ.

Така ініціатива зустріла значну опозицію у Парламенті. Так, 17 березня 2020 року був зареєстрований поданий 51 народним депутатом проект постанови [№ 3229](#), що передбачає накладення заборони на створення Консультативної ради.

Статус Консультативної ради:

- Виступатиме дорадчим органом у складі політичної підгрупи ТКГ для «здійснення діалогу [прим.: між Україною та «ДНР»/«ЛНР»], консультацій і вироблення ... політичних і правових рішень щодо врегулювання конфлікту ... у тому числі щодо проведення виборів [на непідконтрольній уряду території України];
- має складатися з 10 представників України (з правом голосу) і 10 представників з боку «ЛНР»/«ДНР» (разом; з правом голосу). При цьому, по 1 представнику з правом дорадчого голосу відведено Франції, Німеччини, ОБСЄ і Росії;

Пов'язані ризики:

- У разі створення, Консультативна рада буде першим визнаним представниками України у ТКГ органом, до складу якого входитимуть «повноважні представники» «ЛНР» і «ДНР» (і раніше такі особи могли приймати участь у спільних з представниками України засіданнях, проте не наділялися статусом члена такого органу). З позицій міжнародного права це може розглядатись як фактичне визнання юрисдикції «ЛНР» і «ДНР»;
- На даний момент, ТКГ включає у себе ОБСЄ, яке виступає у якості медіатора, а також Україну і Росію. З початку конфлікту в 2014 році, Україна постійно заявляла про те, що Росія є державою-агресором у міжнародному збройному конфлікті. У той же час, у рамках Консультативної ради Росії планується відвести де-факто роль спостерігача із консультативним голосом – на ряду з Німеччиною і Францією;
- Крім політичних міркувань (включаючи питання можливого скасування санкцій), зазначене вище може завдати шкоди перспективам міжнародних позовів, поданих Україною проти Росії, а також спробам встановити відповідальність Росії за порушення прав людини на непідконтрольній уряду території України.

3. Кабінет Міністрів Зупинив Можливість Вїзду до Росії на Підставі Паспорту України або Свідоцтва про Народження

Починаючи з 1 березня 2020 року, набуває сили постанова Кабінету Міністрів [№ 1056](#), яка зупиняє дію окремих положень договорів між Україною і Росією «[Про безвізові поїздки громадян України і Російської Федерації](#)» (підписаний 16 січня 1997) та «[Про порядок перетину українсько-російського державного кордону жителями прикордонних регіонів](#)» (підписаний 18 жовтня 2011 року).

Постанова передбачає наступне:

- Громадяни України більше не можуть перетинати українсько-російський кордон, використовуючи національний паспорт України або свідоцтво про народження (у разі дітей до 16 років) – замість них повинен використовуватися закордонний паспорт;
- Постанова стосується лише громадян *України*, які мають намір *виїхати* з України в Росію: громадяни України все ще можуть використовувати національний паспорт/свідоцтво про народження при поверненні в Україну; для громадян Росії порядок перетину кордону не змінився;
- Обмеження запроваджене для перешкоджання торгівлі людьми та обумовлене безпековою ситуацією на кордоні і має тимчасовий характер. У той же час, постанова не встановлює терміну припинення дії розглянутого обмеження.

4. Кабінет Міністрів Розширив Програму Кредитування Мікро- та Малоого Бізнесу «Доступні Кредити 5-7-9%»

Контекст: У січні 2020 року Кабінет Міністрів прийняв положення про порядок роботи нової програми кредитування мікро- та малого бізнесу «Доступні кредити 5-7-9%».² Програма відкрилася на умовах можливості отримання кредиту у розмірі до 1,5 млн. грн. строком до 5 років за річної відсоткової ставки від 5% до 9%. Станом на 16 березня 2020 року, у рамках Програми було видано 169 кредитів на загальну суму 110 млн. грн. Кредити надаються для інвестиційних та деяких інших цілей, чітко визначених Програмою.

Розглянуті зміни: 18 березня 2020 року, як [повідомляється](#), Кабінет Міністрів прийняв постанову про розширення програми «Доступні кредити 5-7-9%», що передбачає:

- Збільшення максимального розміру кредиту до 2 млн. грн.;
- Розширення переліку цілей отримання кредиту, що тепер також включає:
 - Придбання нежитлової нерухомості (без права її передачі в користування третім особам);
 - Придбання франшизи;
 - Поповнення оборотних коштів у розмірі не більше 25% від загальної вартості проекту.

Постанова також передбачає спеціальні умови кредитування для підприємців, діяльність яких сприяє державній політиці з протидії коронавірусу:

- до Програми включені підприємства-виробники лікарських засобів, медичних виробів або обладнання – для них максимальний розмір кредиту збільшено до 3 млн. грн.;
- до Програми також включені підприємства, що надають соціально-медичні та соціально-побутові послуги (догляд за хворими, доставка продуктів харчування): вони можуть використати кредит для покриття виплати заробітної чи орендної плати, комунальних послуг та ін. – у розмірі до 1 млн. грн.

² Для додаткової інформації див. [Правовий Бюлетень](#) Данської Ради, випуск 48, секція 2.

5. Кабінет Міністрів Розділив Міністерство у справах Ветеранів, Тимчасово Окупованих Територій і Внутрішньо Переміщених Осіб

Шість місяців тому, у вересні 2019 року, Кабінет Міністрів прийняв постанову про об'єднання Міністерства у справах ветеранів та Міністерства з питань тимчасово окупованих територій і внутрішньо переміщених осіб. 11 березня 2020 року Кабінет Міністрів прийняв постанову [№ 212](#), що передбачає повернення до формату окремого функціонування двох міністерств. Виокремлене Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій відтепер [очолоює](#) Віце-прем'єр-міністр Олексій Резніков.

Деякі терміни, що використовуються у цьому документі, взяті із законопроектів або чинного законодавства і не обов'язково відображають позицію ДРБ-ДГР.

Цей документ охоплює питання діяльності з надання гуманітарної допомоги, яка здійснюється за фінансової підтримки Європейського Союзу. Погляди, викладені у цьому документі, жодним чином не можуть розглядатися як офіційна позиція Європейського Союзу. Європейська Комісія не несе відповідальності за будь-яке використання інформації, яку він містить.

Цей правовий інформаційний бюлетень створений завдяки щедрій підтримці американського народу, що здійснює Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). За його зміст несе відповідальність Данська Рада у справах біженців. Бюлетень не обов'язково відображає позицію Агентства США з міжнародного розвитку та Уряду Сполучених Штатів.

Цей документ був створений за підтримки Сполученого Королівства, однак викладені у ньому погляди не обов'язково відображають офіційну позицію Сполученого Королівства.